

Становище

относно конкурс за академичната длъжност

„доцент“ в професионално направление 2.1. Филология (Класически езици)

от доц. д.н. Морис Фадел,

Нов български университет

Хабилитационният труд на д-р Георги Гочев „Свободата от сенките: справедливост и образование в диалозите на Платон“ (издаден от издателството на Нов български университет, С., 2023 г.) е интердисциплинарно изследване, разгръщащо се на границата между две области: филологията и философията. Едно от сериозните постижения на изследването е, че то успява много добре да балансира между тях: няма го обичайното йерархично отношение на философския дискурс спрямо литературата и езика, липсва също и компенсаторното желание на литературоведския и лингвистичния дискурс да оспори претенциите на философията за надмощие.

Хабилитационният труд се опира върху едно най-успешните оръжия на филологията: внимателният, вгледан едновременно в оригинала и в неговите възможни преводи прочит. Диалозите на Платон, с които се занимава изследването, са четени изключително съсредоточено, с познание, както на техния лингвистичен, така и на историческия и философския им контекст.

Владеният прочит позволява на автора да открие уникалното в коментирания текстове. Така, например, дискутирайки справедливостта у Платон като „вътрешна сила, която обединява и слива в едно цяло различните човешки проявления“, д-р Гочев подчертава: „Това понятие за справедливостта като управление на разума над желанията и дързостта е действително необичайно и без аналог в старогръцката литература и философия“ (с. 158). Благодарение на силата на прецизия, вглеждащ се в детайлите, ала и държащ сметка за цялото на текста и на контекста прочит на много места авторът съумява да ни срещне с един Платон, който ни изненадва с оригиналността на твърденията си и тяхната актуалност.

Справедливостта обикновено е мислена във връзка с обществото и политиката. Но д-р Гочев неочаквано я поставя в отношение с образованието. Новаторското разбиране за справедливостта у Платон не като произхождаща от социалното битие на хората, а като „вътрешна сила“ у човека, като част от неговия собствен свят намира аналог в образованието, което е именно работа на „вътрешното“ у нас, въздействие на субекта върху самия себе си според определен образец.

Един от съществените приноси на хабилитационния труд е неговото аргументирано възражение срещу употребата на Платон (особено на произведението му „Държавата“) от страна на тоталитарни и автократични режими – факт, който за съжаление е актуален и днес, в някои от новите версии на този тип политическо управление. Д-р Гочев вижда диалозите на Платон като драматургични по форма, т.е., като позволяващи сблъсъка на различни позиции, при който не винаги и незадължително има доминираща гледна точка и разрешаване на противоречията във финалната част на текста.

За труда на д-р Гочев тепърва ще се говори. Онова, което предполага неговия публичен живот, е отношението му към актуални социални проблеми и увлекателния изказ, на който е написан. Днес, в тежките кризи, сред които ни се налага да живеем, справедливостта е централен проблем. Несъмнено излизането от тези кризи ще стане при нарастващата роля на образованието.

Заедно с това трудът на д-р Гочев не е обърнат само към специалистите по антична философия и литература. Той е занимателно четиво за всеки, който търси обясненията на ситуацията, в която се намираме, в културното наследство, което ни е оставено.

Убедено препоръчвам на уважаемото научно жури да предложи на Академичния съвет на Нов български университет да избере гл. ас. д-р Георги Гочев на академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 2.1. Филология (Класически езици).

14. 10. 2023 г.

С уважение: доц. д.н. Морис Фадел